अपिचादृष्टमपिपदार्थमनुमानेनजानंतीत्याह रूपेति स्थूलदृष्ट्यारूपवंतमपिदृक्षंउदयास्तमनेआद्यंतेमृन्मात्रत्वेनअरूपत्वात्बुधाःधियाअरूपंमृन्मात्रमेवसमनुपश्यंति यथाहुः आदावंतेचयन्नास्तिवर्तमानेपितत्तथेति तथातद्गताउदयास्तमयगतास्तद्दर्शिनःसवितुर्गतिंदूरत्वदोषात्प्रत्यक्षेणागृह्यमाणामपिदेशांतरप्राप्तिलिंगेनधियापश्यंति एवंदृश्यमानस्यासत्त्वेऽदृश्यमानस्यसत्त्वेचदृष्टांतद्वयमुक्तं ॥९॥ दार्ष्टांतिकमाह तथेति यथेदंतथादूरस्थं रविगतिवत्दुर्लक्ष्यंप्रकरणादात्मानंबुद्धिप्रदीपेनपूर्वोक्तरीत्यासमनुपश्यंतीत्यनुषज्यते प्रत्यासन्नंनिकटस्थमपिज्ञेयंप्रपंचंनिनीषंतिनेतुमिच्छंति किंप्रति ज्ञानाभिसंहितंज्ञानशब्देनाभिसंहितंज्ञानशब्दाभिधेयंब्रह्म सत्यंज्ञानमनंतंब्रह्म विज्ञानमानंदंब्रह्मेत्यादिश्रुतिभ्यः तत्प्रति ब्रह्मणिप्रविलापयितुमिच्छंतीत्यर्थः॥१०॥ एतच्चोपायेनैवसिध्यतीतिसदृष्टांतमाह नहीति ॥११॥ उपादानोपादेययोरभेदात्मृगेणमृगइवज्ञानेनस्वसजातीयेनज्ञेयंगृह्यतेवशीक्रियते भूम्येवदक्षइत्यर्थः ॥१२॥ मूर्तिषुस्थूलदेहेषु मूर्तिस्थंलिंगदेहस्थं ज्ञेयमात्मानं ज्ञानेनधीवृत्त्या॥१३॥ नन्वात्मनोधीवृत्तिविषयत्वेजडत्वापत्तिरित्याशंक्याह नोत्सहंतइति पराबुद्धिश्वरमाधीवृत्तिः परंशुद्धंबोध्यंनपश्यतिघटवत् तथाचवृत्तिव्याप्तिरेवब्रह्मण्यस्ति नतुफलव्याप्तिरित्यर्थः यथोक्तं फलव्याप्तत्वमेवेहशास्त्रकृद्भिर्निराकृतं ब्रह्मण्यज्ञाननाशायवृत्ति

रूपवंतमरूपत्वादुदयास्तमनेबुधाः॥ धियासमनुपश्यंतितद्गताःसवितुर्गतिं॥९॥ तथाबुद्धिप्रदीपेनदूरस्थंसुविपश्चितः॥ प्रत्यासन्नंनिनीषंतिज्ञेयंज्ञानाभिसंहितं॥१०॥ नहिखल्वनुपायेनकश्चिदर्थोभिसिद्ध्यति॥ सूत्रजालैर्यथामत्स्यान्बध्नंतिजलजीविनः॥११॥ मृगैर्मृगाणांग्रहणंपक्षिणांपक्षिभिर्यथा॥ गजानांचगजैरेवज्ञेयंज्ञानेनगृह्यते॥१२॥ अहिरेवत्यहेःपादान्पश्यतीतिहिनःश्रुतं॥ तद्वन्मूर्तिषुमूर्तिस्थंज्ञेयंज्ञानेनपश्यति ॥१३॥ नोत्सहंतेयथावेत्तुमिंद्रियैरिंद्रियाण्यपि॥ तथैवेहपराबुद्धिःपरंबोध्यंनपश्यति॥१४॥ यथाचंद्रोह्यमावास्यामलिंगत्वान्नदृश्यते॥ नचनाशोस्यभवतितथाविद्धिशरीरिणं॥१५॥ क्षीणकोशोह्यमावास्यांचंद्रमानप्रकाशते॥ तद्वन्मूर्तिविमुक्तोसौशरीरीनोपलभ्यते ॥१६॥ यथाकाशांतरंप्राप्यचंद्रमाभ्राजतेपुनः॥ तद्वल्लिंगांतरंप्राप्यशरीरीभ्राजतेपुनः॥१७॥ जन्मवृद्धिःक्षयश्चास्यप्रत्यक्षेणोपलभ्यते॥ सातुचांद्रमसीवृत्तिर्नतुतस्यशरीरिणः ॥१८॥ उत्पत्तिवृद्धिवयसायथासइतिगृह्यते॥ चंद्रएवत्वमावास्यांतथाभवतिमूर्तिमान्॥१९॥

व्याप्तिरपेक्ष्यतइति ॥१४॥ वृत्तिरूपोपाधिलयेपिब्रह्मास्तिनतुशून्यशेषइतिसदृष्टांतमाह यथेति अमावास्यांसूर्येणसहवासंप्राप्य अलिंगत्वात्ज्ञापकोपाधिशून्यत्वात् तथाऽनष्टंशरीरिणंविद्धि ॥१५॥ कोशः स्थूलशरीरं मूर्त्यावृत्त्याविमुक्तः॥१६॥ एवंसुप्तिसमाध्योरात्मनःसत्त्वमुक्ताव्युत्थानलिंगेनापितदाह यथेति आकाशांतरंअवकाशभेदं लिंगांतरमित्युक्तेःसमाधौपूर्वलिंगनाशउक्तः तथादृष्टिसृष्टिन्यायेनलिंगांतरोत्पत्तिरित्यर्थः ॥१७॥ जन्मेति चांद्रमसीचंद्रमंडलस्यवृत्तिर्धर्मः एवंशरीरस्यैवजन्मादिर्नात्मनइत्यर्थः ॥१८॥ तत्रपरमतेनयुक्तिमाह उत्पत्तीति उत्पत्त्यादिकालभेदात्परिमाणादिभेदेनशरीरभेदेपिसएवायंदेवदत्तइतिशरीरिणऐक्यंप्रत्यभिज्ञायते एवममावास्यामित्यदर्शनंलक्ष्यते तत्अदर्शनंगतोपिमूर्तिमान्लब्धदेहश्चंद्रोप्येकएव बाल्याद्यवस्थांतरप्राप्ताविवदेहांतरप्राप्तावपिएकएवदेहीत्यर्थः ॥१९॥

Digitized by Google